א) ובילה כג:ן, ב) ושם כל הענין

ה) וגי׳ הערוך שיהיא כגון רינה

אחת ואינו לריך לפוש ביני בינין,

חתת וחינו נדרך נפוש ביני בינין, ו) בילה כד,, ו) ברכות לג: [לעיל נז: לקמן קיג. קלו. בילה כד. עירובין יב. פלו: ע"ז לב: ססחים ק. ר"ה לד: לה. יבמות לל. קח. נדה נט. סנהדרין ל:],

נח. קח. נדה נט. סנהדרון כז, מח לקתן קיו. עירובין כז בילה
דה. ע"רובין כז בילה
דה. ע"רובין לז ומוספחם פ"יהן
דר הערוך אולנלא פי
דרי הערוך אולנלא פי
לרין, ל) לעיל לגי, מו שייך לע"א,
לרין, ל) לעיל לגי, מו שייך לע"א,

הגהות הב"ח

(א) גפ' ולני לבית ולגינה

ולחזר: (ב) שם הא בביבר

מקורה הא בביבר: (ג) רש"י

משמע דהוא מין שרן טמא שוב

מלאמי קושיא זו בספר פרי חדש סי פ"א: (ד) ד"ה הא שני זה למה דומה: (ה) ד"ה וממלא ומו במוכו כך אע"פ:

ט"שו. ג) ול"ל אבל לדיו חיה וט ן, ט [נ"ל חבל לדין חיה ועוף ביברין וכ"א במשלה דבילה], [תוספתא דבילה פ"ג],

בו אבגד מיי׳ פ״י מהל׳ שבת הלכה כ סמג שם שנת הנכה כ סנוג שם טוש"ע שם סעיף א: בז ה מיי שם הלי כא טוש"ע שם סעיף ב:

בה ו מיי׳ שם הלכה כד טוש"ע שס: במ ז מיי' וסמג שס טוש"ע שם ז מייי וסמג שם טוש"ע שם סעיף ג: ל ח מייי שם הלכה כג סמג

שם טוש"ע שם סעיף ה: לא ט מיי שם הלי יט: לב י מיי שם הלי כג סמג

מוסף תוספות

א. כמו כל איסורי דשבת. מוס׳ הלח״ש. ב. דכל פטורי דשבת פטור אבל אסור הוא, . וגבי שבת תניא. רמנ"ן. ג. וליכא למימר דלאפוקי ג. וליכא למימר דלאפוקי מדר' יהודה קאמר. ליענ״ל. T. ומסתברא דמיירי בכותל בן ד' אמות גובה כסתם כותל. ליענ״ל. ה. אבל נועל כותל. ליעניים, זו. אבל נועד בית לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו לית כאן חשש איטור, שאינו נראה מתכוין לצוד כלל אלא כמתכוין לשמור כלי ביתו. מוס' הלש"ש.

רב נסים גאון רבן גילואל אומר לא כל הביברין שוין, זה הכלל כל מחוסר צידה פטור ושאינו מחוסר צידה חייב. במסכת יום טוב בפרק אין צדין (דף כדן גרסי היכי דמי מחוסר צידה, אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל כגון דאמרי הבא מצודה ונצודנו. ולא יעלה על דעתך שמה שאמרו שם רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל הביברין שוין זה הכלל כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר, דוחה מה שאמרנו כאן. אלא השני דברים מעיקר אחד הם והוא . כי מה שעומד בביבר והוא עדיין מחוסר צידה פטור מן . החטאת כשהוא שוגג כי מלאכת הצידה לא נגמרה, ואם מעומדו בתוך נשלמה בו הצידה ואינו מחוסר צידה חייב חטאת לפי שעשה מלאכה גמורה. ועל זה העיקר שפירשנו נמצא כל מה שהוא עומד והוא מחוסר צידה אסור ליקח ממנו ביום טוב כי לא נגמרה בו הצידה, ולכך הוא בשבת פטור לפי שלא עשה מלאכה שהרי מחוסר צידה עדיין. ומי שלוקח ממנו ביום טוב עובר על מה שכתוב (במדבר כח) כל מלאכת עבודה לא תעשו, מפני שאי אפשר לא הנפטר, מפני שאי אפשר ליקח מה שיש בתוך הביבר אלא בעשיית צידה ולכן אמרו אסור. ואם היה אותו ביבר אינו מחוסר צידה, מי שרדף . אחרי ציד עד שהגיעו לתוכו בשבת חייב כי עשה מלאכה. ומה שהוא עומד בתוכו ביום טוב כבר נגמרה בו הצידה שמה שהוא לוקח כבר ניצוד ונגמרה בו מלאכה ולא עשה וגמרה בו מלאכה וזא עשה ביום טוב מלאכת עבודה, ולפיכך אמרו בי״ט ושאינו מחוטר צידה מותר. ואמרו בתוספתא שבת הצד יוני עלייה ויוני שובך וציפורים שקיננו בטפחין או בבירה וכל שמחוסר צידה חייב, לפי שעשה מלאכה. האווזין רבר שאין מחוסר צידה פטור, מפני שלקח ממה שנגמרה בו הצידה ולא עשה ביום השבת מלאכה ולפיכך הוא פטור כמו מפירשנו. **נתבאר** לך עכשיו כי השני רברים שוין, וכי ה שחייב עליו בשבת מפני שנגמרה מלאכתו מותר לקחת

. אמוו ריות טור. ורדרר שפטור

ואין נותנין לפניהם מזונות. אין לפרש דטעמא משום דדגים מיתוני שפיר במים להכי לא טרחינן דחשיבי כאין מזונותיהם עליך חדא דלאו מילתא דפסיקא היא דלדגים מצויין מזונות ולא לחיה ועוד דבסמוך בעי לאוקמי הא דקתני אין לדין חיה ועוף ואין

נותנין לפניהם מזונות בביבר שאינו מקורה וכי בשביל שאינו מקורה מלויין להם מזונות ורש"י דפירש כיון דאין לדין מוקלין נינהו להכי אין נותנין לפניהם מזונות ואין טורחין בשבילם אין נראה כלל דהא תנן לקמן בפ' בתרא (דף קנה:) נותנים מים לפני אווזים ותרנגולים ולפני יוני הרדסייאות אע"ג דמוקלין הן בשבת ונראה לר"י כל היכא דהוי כניצוד ועומד מדאורייתא כגון אווזין ותרנגולין ויוני הרדסייאות ואע"ג דמדרבנן אסור ללודן כדתנן בפרק שמונה שרלים (לקמן דף קז.) חיה ועוף שברשותו הלדן פטור משמע אבל אסורא כיון דמדאורייתא כניצוד ועומד נותנין לפניהם מזונות וכן חיה ועוף שבביברין מקורין דחשיב טפי מזונותיהם עליך אבל כאן שמן החורה אין נילודין לא חשיב מזונותיהן עליך והוי כאותן שהן כל שעה בשדה כמו יוני שובך ויוני עלייה ואתי שפיר לפי וה ההיא דריש אין לדין (בילה דף כד.) דקתני התם במתניתין רשב"ג אומר זה הכלל המחוסר לידה אסור כו׳ וקאמר בגמרא היכי דמי מחוסר לידה כגון דאמר הבא מלודה ונלודנו אמר ליה אביי לרב יוסף והרי אווזים ותרנגולים דאמר הבא מלודה ונלודנו ואמר הלד אווזים ותרנגולים ויוני הרדסייאות פטור והשתא קשה מאי פריך והא פטור משמע אבל אסורי ובמתניתין קתני נמי רשב"ג אומר מחוסר לידה אסור ולמאי דפי׳ הכא אתי שפיר דרשב"ג קאי ארישא דקתני אין לדין ואין נותנין לפניהם מזונות וקא אסר רשב"ג במחוסר לידה אף ליתן מזונות וא"כ מחוסר נידה דאורייתא חשיב ליה ולהכי

פריך שפיר: הלכה מכלל דפליגי. גאע"ג דר׳ יהודה פליג מ"מ פריד אביי שפיר דאי לאפוקי מדרבי יהודה אתא לימא אין הלכה כרבי יהודה הכא אתי שפיר דלא קבעי היכי דמי מחוסר לידה דהא כבר פי׳ דהיכא דאיכא עוקצי ביבר גדול ומסתמא דהיינו מחוסר לידה דרשב"ג אבל בריש אין לדין (בילה דף כד.) קשה אמאי קבעי ה"ד מחוסר נידה הואיל וכבר פי׳ ביבר גדול וביבר קטן לרבנן ונראה לריב"א משום דהתם קתני במילתייהו חיה ועוף ועלה קאי רשב"ג וקבעי ה"ד מחוסר לידה בעופות אבל אחיה לא קבעי דוה כבר פירש וכן משמע דכל הנהו דמייתי עלה לא מיירי אלא בעופות אבל הכא לא איירו רבנן בעופות

אלא בחיה גרידא: ס **היכא** דנפלי מולא דכתלים. היה להם שיעור הכתלים והיו יודעין שיעורן ד: למה זה דומה לנועל ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו.

ש ולבי. נילוד משהכניסו לביתו ונעל בפניו אבל אם הכניסו לגינה או לחלר אין זו לידה: המחוסר לידה. שקשה לתופסו שם כדמפרש בגמ': גבו' ביברין. קרפיפות מוקפין: אין לדין מהן בי"ט. אלמא לאו נילוד ועומד קא חשיב ליה ש"מ המכניסו לביבר אין זו לידמו:

האורג פרק שלשה עשר שבת

וצבי 6 לגינה ולחצר ולביברין [חייב] לעב"ג

אומר לא כל הביברין שוין זה הכלל מחוםר

צידה פטור שאינו מחוֹסר צידה חייב:

נבו' פתנן התם אין צדין דגים מן הבִיברין פּרֹברין

בי"ם ואין נותנין לפניהם מזונות אבל צדין

חיה ועוף ונותנין לפניהם מזונות ורמינהו •

יביברין של חיות ושל עופות ושל דגים אין

צדין מהם ביום מוב ואין נותנין לפניהם

מזונות קשיא חיה אחיה קשיא עופות

אעופות בשלמא חיה אחיה לא קשיא הא

רבי יהודה הא רבנן אלא עופות אעופות

קשיא וכי תימא עופות אעופות נמי לא

קשיא הא (0 ביבר מקורה הא ביבר שאינו

מקורה והא בית דמקורה הוא ובין לרבי

יהודה ובין לרבנן צפור למגדל אין לבית לא

אמר רבה בר רב הונא "הכא בצפור דרור

עסקינן לפי שאינה מקבלת מרות דתנא דבי

ר' ישמעאל למה נקרא שמה צפור דרור מפני

שדרה בבית כבשרה השתא דאתית להכי

חיה אחיה נמי לא קשיא הא בביבר גדול הא

בביבר קמן היכי דמי ביבר גדול היכי דמי

ביבר קטן אמר רב אשי יכל היכא דרהיט

בתריה וממי לה בחד ישיחייא ביבר קמן

ואידך ביבר גדול אי נמי יכל היכא דנפיל

מולא דכתלים אהדדי ביבר קמן ואידך ביבר

גדול ואי נמי כל היכא דליכא עוקצי עוקצי

ביבר קטן ואידך ביבר גדול: רשב"ג אומר

וכו': יאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר

שמואל הלכה כרבן שמעון בן גמליאל אמר ליה אביי הלכה מכלל דפליגי א"ל מאי נפקא לך מינה א"ל גמרא גמור

זמורתא תהא ישת"ר ההצד צבי סומא וישן

חייב חיגר וזקן יוחולה פטור א"ל אביי לרב

יוסף מ"ש הני ומ"ש הני הני עבידי לרבויי

הני לא עבידי לרבויי והתניא חולה חייב

אמר רב ששת לא קשיא הא בחולה מחמת

אישתא הא בחולה מחמת יאובצנא ת"ר הצד

חגבין גזין צרעין ויתושין בשבת חייב דברי

רבי מאיר וחכמים אומרים יכל שבמינו ניצוד

חייב וכל ישאין במינו ניצוד פמור תניא

אידך הצד חגבים בשעת המל פמור בשעת

השרב חייב אלעזר בן מהבאי אומר אם היו

מקלחות ובאות פטור איבעיא להו אלעזר

בן מהבאי ארישא קאי או אסיפא קאי ת"ש

יהצד חגבין בשעת המל פמור בשעת השרב י

חייב אלעזר בן מהבאי אומר אפילו בשעת

השרב אם היו מקלחות ובאות פמור:

בותני' מוצבי שנכנם לבית ונעל אחד בפניו

ואין נותנין לפניהן מזונות. כיון דהן מוקצה לא מצי למטרח עלייהו: הא רבי יהודה. ההיא דאין לדין רבי יהודה היא דבמתניתין לא חשיב לה נידה עד שיכניסו לבית: עופות אעופות קשיא. דהא בין לר׳ יהודה בין לרבנן לפור למגדל קאמרי: ביבר מקורה. הוי נילוד: בלפור דרור. מתני׳ דקתני לפור לבית לא בלפור דרור עסקינן שדרכה לדור בבית כבשדה ונשמטת מזוית לזוית: השתח דחתים להכי. לחוקמינהו לתרווייהו כרבנן: חיה אחיה נמי. מוקמי כרבנן: והא ביבר קטן. מתניתין דהכח: והח. מתניתין דבילה בביבר גדול: שיחיית. מרולה שהות שוחה לתחו בה: עוקני. פיאות להשמט בהן: ואידך. כל מי שאינו כן: מכלל דפליגי. והא אוקימנא דרבנן נמי בביבר קטן אמרי: מאי נפקא לך מינה. כ"ש כיון דלא פליגי עליה הלכתא כוותיה: זמורתא מהא. אומר השמועה בזמירה בעלמא בלא לורך: סומא וישן עבידי לרבויי. לישמט כשמרגישין יד אדם: אובלנא. עייפות שאינו יכול לזוח ממקומו נלוד ועומד הוא: הגזין. (ני סמין חגב טהור הוא ונאכלין: במינו ניצוד. כגון חגבים והגזין: שאין במינו ניצוד. לירעין ויתושין שחינן ללורך: הגבים בשעת הטל. עיניהם מתעוורות והרי הן נילודין ועומדין: **מקלחות.** הרבה ביחד שהן מזומנות ליקח: ארישא קאי. דאף בשעת הטל אם מקלחות ובאות שרי ואי לא אסור: מתבר' לבי שנכנס. מחליו: ונעל אחד בפניו. זו היא לידתו: נעלו שנים פטורים. דהוי להו שנים שעשחוה: לא יכול אחד לנעול. אורחיה הוא לנעול בשנים והרי לכל אחד מלאכה דבלא איהו לא מתעבדא: ורבי שמעון פוטר. לטעמיה דדריש קראי למיפטר זה אינו יכול וזה אינו יכול בפרק המלניע (לעיל לב:): גבו' הלד ארי. אפילו תופסו אין זו לידתו שכשכועם משחית והולך: עד שיכניסנו לגורוקי שלו. בית

משמר העשוי לו כמין תיבה: בותבר' השני חייב. שהוא לדו: הת כי למה. שני זה דומה מחחר שנלוד ע"י הראשון: לנועל את ביתו לשומרו. ולא ללוד: ונמלא לבי. שהוא נילוד כבר שמור בתוכו. וכן (ס) אע"פ שעמד הראשון אין אלא כשומרו ללבי שהיה לו מאתמול: גמ'

רש"ר ר"ה הגזין מין חגנ שהור. ע' ככורות ז ע"כ וכמ" פ"ח הלכה כא מהלי מאכלות : מסורות

גליון הש"ם

מוסף רש"י הובא בסוף המסכת.

רבינו חננאל אפילו טרדו לגינה או לחצר

או לביבר וכלאו שם הרי זו או לביבו וכלאו שם הוי ה צידה וחייב. ורמינן מתנית׳ אהדדי, תנן אבל צדין חיה מן הביברים בי״ט, כי חיה שהיא בביבר (זו) [כמו צידה ועומדת היא שכליתא] צידה בביבר [זו] צידתה וכשנוטלה מן הביבר אינו חשוב כצידה מהן ביום טוב, שמעינן מינה כי חיה שבביבר לאו כצודה דמיא. ועכשיו הוא צד אותה. ומיא, ועכשיו וווא צו אותו. ואוקימנא למתניתין כחכמים דאמרי הצד חיה לביבר חייב, ומשום הכי צדין אותה ביום טוב, וברייתא כר׳ אלא עופות אעופות קשיא, . דמתניתין שריא למיצד עוף מן י מביבר שאינו מקורה, והא בית דמקורה הוא ור' יהודה ורבנז מודו כי הכולא צפור בתוכו בשבת אינו חייב, דלא דמי לצד, ולאו הוי צד אלא בזמן שצדו למגדל. וכל מאי דפטיו על זה בשבת אסיר למיצד מיויה רי"מ. וכל מאי דמחייר מחייב כשבת ווןעל צפור לבית לא מחייב. והכין קשיא היכי שריא מתניתין עוף מן הביבר בי"ט, ובשבת פטור עליה. או היכי אפטר בשבת, ובי"ט .הכא בצפור דרור עסקינן כו׳. פי׳ כי קתני בשבת הצד צפור ב - - ייי לבית פטור בצפור דרור ואפי א (חבשה) [חשבה] נפשה בצידה, לפי שאינה מקבלת מרות. אבל צפור אחרת דלא רגילה בבית מאלתר שיסגור עליה בית מקורה מקבלת מרות וכצודה דמיא וחייב עליה בשבת. וכיון שחייב עליה בשבת שרי למיצדה בי״ט. השתא דאתית להכי לעניז עוף ואוקימתה זו ל)ששנויה בשבת ברורר שטייי

חייב געלו שנים פטורין לא יכול אחד לגעול וגעלו שנים חייבין ור"ש פוטר: לבו" א"ר ירמיה בר אבא אמר שמואל "הצד ארי בשבת אינו חייב עד שיכניםנו לגורוקי שלו: כותני" ישב האחד על הפתח ולא מילאהו ישב השני ומילאהו השני חייב ישב הראשון על הפתח ומילאהו ובא השני וישב בצידו אף על פי שעמד הראשון והלך לו הראשון חייב וחשני פטור הא למה זה דומה לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו:

גמ' ואם תאמר מאי אולמא הך מהך ונראה לריב"א דס"ד דבא וישב בלידו ליתסר משום דמיחזי דלהוסיף שמירה ללבי הוא באה: של היו מוכר של הנכמרה עליר בשבת מפני שלא נכמרה מלאכתו אסור ליטול ממנו ביום טוב שהרי מחוסר עשייה והרי עשה עבודה ביום טוב. וכמו כן עוד התוספתא שוה למשנה, ועיקר זה כי צד בשבת לביבר וממאי

מהדדי, חיה אחיה דאקשי לן ואוקימנא חדא לר' יהודה וחדא לרבנן לא צריכינן להכין, אלא מתניתין דקתני צדין חיה מן הביברין